Rotete innføring

Norsk Førstehjelpsråd

Førstehjelp

200 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Undervisning, 2015. Pris NOK 351

ISBN 978-82-05-43628-2

Ifølge omslaget er dette en bok for alle som står i en situasjon der de må utøve førstehjelp. Den skal være både en lære- og oppslagsbok rettet mot blant annet frivillige organisasjoner, brannvesen, sykepleierhøgskoler og videregående skoler. Kanskje er det ønsket om å favne vidt og bredt som gjør at det skjærer seg litt for boken.

Forfatterne har lagt opp til en systematisk tilnærming til temaet. De starter med en kort introduksjon og gjennomgang av de akuttmedisinske tjenestene i Norge. Deretter er boken delt i en rød, gul, og grønn del. I den røde delen gjennomgås primærundersøkelsen av en pasient etter ABCDE-prinsippet og de umiddelbart livreddende tiltakene, inkludert hjerte-lunge-redning. I den gule delen omtales spesifikke sykdoms- og skadetilstander litt mer inngående. I siste del tar forfatterne for seg forflytning, sikkerhet på skadested, smittefare og hva man bør ha i førstehjelpsskrinet. En slik fargekodet inndeling er nok valgt for å gi en systematisk tilnærming med det viktigste først og deretter fungere som oppslagsverk. Dette er en god tanke, da livreddende førstehjelp både på basalt og profesjonelt nivå først og fremst dreier seg om helt enkle tiltak i rekkefølge. Dessverre rotes det til i gjennomføringen.

I stedet for enkle og tydelige algoritmer er boken utydelig og rotete i sin gjennomgang av undersøkelse og behandling. Faglig holder den stort sett et greit nivå. Den kunne kanskje tonet ned fokuset på mulige nakkeskader til fordel for å understreke viktigheten av fri luftvei, ettersom den primært retter seg mot legfolk. I en systematisk tilnærming burde dessuten ivaretagelse av egen sikkerhet komme før primærundersøkelse av pasient.

Språket er stort sett enkelt og forståelig, selv om det nå og da forekommer medisinske uttrykk som med fordel kunne vært forklart med norske ord for legfolk. Illustrasjonene er greie, men kunne vært bedre utnyttet til å forklare de ulike livreddende tiltak. Tabellene er oversiktlige, særlig er oversikten over vanlige husholdningsartikler, deres giftighet og eventuell behandling informativ. Bokens forslag til ulike praktiske øvelser vil være nyttig i undervisningssammenheng.

I alt er ikke dette en bok jeg vil anbefale for grunnnivå med mindre man har en dyktig underviser til å systematisere stoffet. Den vil imidlertid kunne være et greit nok supplement til kurs eller Norsk Førstehjelpsråds oversiktlige førstehjelpshefter for de som vil lære litt mer.

Håkon Kvåle Bakke

Førsteamanuensis, Helgelandssykehuset Mo i Rana

Nyttig og god bok om nye rusmidler

Anne Line Bretteville-Jensen,
Ola Røed Bilgrei, red.

Nye psykoaktive stoffer

En rusmiddelrevolusjon? 183 s, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2015. Pris NOK 299

ISBN 978-82-15-02577-3

I en tid der antall nye rusmidler har eksplodert, er det både nødvendig og modig at noen begir seg i kast med å utgi en oversikt over fenomenet «nye psykoaktive stoffer» og hvordan dette har utviklet seg i Norge. De raske endringene i både agens og brukervaner gjør at feltet er vanskelig å orientere seg i, det er vanskelig å holde seg oppdatert som fagperson – og ikke minst er det utfordrende å samle hovedlinjene i bokform. Likevel har forfatterne i all hovedsak klart å lage en meget god og interessant oppsummering av temaet.

Ifølge redaksjonen er målgruppen høyskolestudenter og folk som jobber i rusmiddelfeltet, men boken har selvfølgelig interesse for alle som på en eller annen måte er berørt av de nye rusmidlene, ikke minst leger i rusomsorgen, akuttmedisinen og i psykiatrien. Den er delt inn i åtte kapitler med forskjellige aspekter ved nye psykoaktive stoffer, som endringer av narkotikamarkedene, informasjon om de aktuelle stoffgruppene, bruken og brukerne, internettets rolle, akutte skader og behandling, internasjonal regulering og juridiske utfordringer samt spådommer om fremtiden.

De generelle kapitlene om markedet, bruken av nye psykoaktive stoffer, brukernes erfaringer og internettets rolle er nyttig lesing, med fine eksempler fra forskning i Norge satt inn i en europeisk kontekst. Kapitlet om stoffene, skrevet av Bachs og Skogstad Tuv ved Folkehelseinstituttet, er glimrende, og sammen med appendiks der enkeltstoffer beskrives mer detaljert, gir det en utmerket innføring i hva slags rusmidler vi her snakker om. Prinsippene for avhengighetsbehandling er fint beskrevet. Et godt grep har vært å få analytikere ved European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction til å skrive om den internasjonale innsatsen for å regulere nye psykoaktive stoffer, og særlig hvordan dette har vært forsøkt løst i Norge.

Den store tematiske spredningen begrenser nødvendigvis muligheten til å gå dypt inn i enkelttemaer. Selv om boken fint beskriver symptomatisk behandling ved overdoser, egner den seg ikke som oppslagsverk ved behandlingen av akutte overdoser, noe som nok heller ikke har vært redaksjonens hensikt.

I alt er dette en veldig god og nyttig bok for alle som er i kontakt med brukere av nye rusmidler, enten som behandlere, pårørende eller som av andre grunner vil ha nytte av informasjon om de nye rusmidlene.

Fridtjof Heyerdahl

Overlege, Anestesiavdelingen
Oslo universitetssykehus